

Vergaderjaar 2007–2008

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 1193

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 april 2008

Naar aanleiding van het spoeddebat op 8 april jl. over de plotselinge grotere instroom van asielzoekers uit China is op 9 april een door de leden Van de Camp (CDA), Spekman (PvdA) en Anker (CU) voorgestelde motie aanvaard (Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 19 637, nr. 1190). In de motie wordt gevraagd om binnen de bestaande wettelijke mogelijkheden al het mogelijke te doen om te bevorderen dat degenen van wie wordt vastgesteld dat zij geen recht hebben op verblijf in Nederland, terugkeren naar het land van herkomst. Met deze brief informeer ik u mede namens de minister van Justitie over de uitvoering van deze motie. Tevens geef ik de door het lid Kamp (VVD) op 9 april gevraagde informatie over de afhandeling van de asielprocedures en de verblijfplaats van de betrokken asielzoekers.

In Nederland worden, zoals in het spoeddebat besproken, vreemdelingen in beginsel niet gedurende de behandeling van een asielaanvraag deswege in detentie geplaatst. Dat geldt ook nu. Ik heb echter toegezegd personen behorende tot deze groep zoveel mogelijk in vreemdelingenbewaring te plaatsen na een afwijzing van de asielaanvraag en te bezien welke aanvullende maatregelen nog meer kunnen worden genomen ten aanzien van deze groep. Mede ter uitvoering van deze motie heb ik de volgende maatregelen getroffen:

1. intensivering van het toezicht en het opleggen van een vrijheidsbeperkende maatregel;
2. samenbrengen van Chinese vreemdelingen op drie opvanglocaties;
3. inzet van extra capaciteit door de Vreemdelingenpolitie (VP) en de IND voor registratie en het afnemen van vingerafdrukken;
4. opleggen van vreemdelingenbewaring en extra inspanningen ter facilitering van terugkeer;
5. bevordering van zelfstandig vertrek door extra inzet van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM);
6. intensivering van de samenwerking met de Chinese autoriteiten ter bevordering van (gedwongen) terugkeer.

Ad 1. Intensivering van het toezicht en het opleggen van een vrijheidsbeperkende maatregel

Alle Chinese vreemdelingen die behoren tot deze groep en zich in een Tijdelijke Noodvoorziening (TNV) bevinden, is een intensieve meldplicht (tweemaal daags) opgelegd ex artikel 54 Vw 2000 en een beperking van bewegingsvrijheid ex artikel 56 Vw 2000. Indien besloten wordt de aanvraag van betrokkene in te willigen, of door te verwijzen naar de vervolprocedure, is er niet langer aanleiding voor bijzondere toezichtmaatregelen. Dit geldt ook ingeval betrokkene als slachtoffer van mensenhandel met succes een beroep heeft gedaan op de zogenoemde B9-procedure.

Ad. 2. Samenbrengen van Chinese vreemdelingen op drie opvanglocaties

Teneinde de Chinese vreemdelingen beter in het zicht van de overheid te houden, zijn zij bij elkaar gebracht in de TNV op de locaties in Eindhoven, Ter Apel en Bellingwolde. Ook is de VP opdracht gegeven het operationeel vreemdelingentoezicht rond de verblijfplaatsen van de betreffende vreemdelingen te intensiveren. Tijdens de behandeling van de asielaanvraag in het AC blijven de vrijheidsbeperkende maatregelen van kracht. Deze toezichtmaatregelen maken het niet onmogelijk dat een vreemdeling zich onttrekt aan het zicht van de overheid. Wel kan dit door het introduceren van de meldplicht in een vroeg stadium worden geconstateerd.

Ad. 3. Registratie en het afnemen van vingerafdrukken

De Chinese vreemdelingen zijn geregistreerd en van hen zijn vingerafdrukken afgenomen. Indien deze vreemdelingen besluiten zich aan het zicht van de overheid te onttrekken en in een later stadium bijvoorbeeld door de VP en/of Arbeidsinspectie worden aangetroffen, kunnen zij aan de hand van deze gegevens worden geïdentificeerd. In deze gevallen zal waar mogelijk worden overgegaan tot de oplegging van vreemdelingenbewaring ex artikel 59 Vw2000. Van onttrekkingen maakt de VP formele melding aan de IND. De IND draagt zorg voor signalering in het Nationaal Schengen Informatiesysteem (NSIS) en het Opsporingsregister (OPS).

Ad. 4. Opleggen van vreemdelingenbewaring en extra inspanningen ter facilitering van terugkeer.

Na een afwijzing van de asielaanvraag in het AC wordt waar mogelijk vreemdelingenbewaring ex artikel 59 Vw2000 opgelegd. De VP heeft ten behoeve van identificatie extra capaciteit beschikbaar gesteld. Voor vreemdelingen die in bewaring zijn gesteld, zal de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) op gecoördineerde wijze het uitzettingsproces ter hand nemen. De Chinese vreemdelingen worden zoveel mogelijk op één locatie, te weten in de detentielocatie Alphen aan den Rijn, samengebracht. Op deze locatie is een taskforce ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van de VP, de KMar, de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de IOM en diverse organisatieonderdelen van de DT&V zelf. Op deze wijze kunnen zij zo effectief mogelijk het individuele casemanagement vormgeven en aan de uitzetting werken, bijvoorbeeld door het doen van (aanvullend) identiteitsonderzoek, het aanvragen van een (vervangend) reisdocument, maar ook door het motiveren tot zelfstandig vertrek.

Ad 5. Bevordering van zelfstandig vertrek door extra inzet van de IOM

Ter bevordering van het zelfstandige vertrek van diegenen die niet voor een verblijfsvergunning in aanmerking komen, zorgt de IOM voor extra voorlichting over de mogelijkheden en de voordelen van zelfstandige

terugkeer. Daarbij worden ook Chinese «native counsellors» van de IOM ingezet.

Ad 6. Intensivering van de samenwerking met Chinese autoriteiten om terugkeer te bevorderen

Om terugkeer te kunnen effectueren, is uiteindelijk zowel de medewerking van de vreemdeling zelf, als die van het land van herkomst bepalend. Zoals ik reeds heb gemeld in het debat met uw Kamer zijn de Chinese autoriteiten tot dusver zeer terughoudend in het afgeven van (vervangende) reisdocumenten aan ongedocumenteerde vreemdelingen uit China bij gedwongen vertrek. Het is dan ook, in het bijzonder in gevallen waarin de vreemdeling ongedocumenteerd is, van groot belang dat de vreemdeling meewerkt aan het vertrek en vooral aan de vaststelling van de identiteit. Na het bekend worden van de grotere instroom heeft de DT&V direct contact gezocht met de Chinese autoriteiten, teneinde te bezien of intensivering van de samenwerking ten behoeve van de terugkeer tot de mogelijkheden behoort. In samenwerking met de bewindslieden van Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, Economische Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt bezien hoe beter en meer gecoördineerd gebruik kan worden gemaakt van de beschikbare instrumenten om de samenwerking met China op het vlak van terugkeer, ook wanneer het om gedwongen terugkeer gaat, te verbeteren.

Met deze maatregelen is optimaal uitvoering gegeven aan de motie. Met betrekking tot de asielaanvragers op wie deze maatregelen betrekking hebben, is de stand van zaken als volgt. Hierbij merk ik op dat deze cijfers een momentopname betreffen van verschillende fasen in het proces en de cijfers afkomstig zijn van verschillende diensten. Het voor dubbeltellingen gecorrigeerde aantal personen dat zich tussen 12 maart en 11 april heeft gemeld, bedraagt ongeveer 770. In totaal is thans van ongeveer 100 personen de aanvraag afgewezen. Conform de bestaande praktijk vóór de effectuering van de vorenstaande maatregelen, was aan ongeveer 70 personen aangezegd Nederland te verlaten, na de afwijzing van het asielverzoek in het AC. Voorts valt niet te voorkomen dat personen wier asiel-aanvraag nog in behandeling is of nog in behandeling moet worden genomen, ervoor kunnen kiezen de voorzieningen te verlaten. Op dit moment zijn ongeveer 470 personen in beeld. Ongeveer 400 personen verblijven nog in de TNV in afwachting van de behandeling van hun aanvraag. Van ongeveer 40 personen wordt de asielaanvraag op dit moment behandeld. Zij bevinden zich thans in het aanmeldcentrum, dan wel in enkele gevallen in een opvangcentrum. Deze laatste personen bevinden zich thans in de vervolgprocedure. Ongeveer 10 personen ontvangen opvang vanwege medische redenen of op beleidsinhoudelijke gronden (zoals art. 64, B9). Ongeveer 20 personen bevinden zich thans in bewaring.

De uitvoering van de getroffen maatregelen wordt voortdurend gemonitord. Ik zal u na het zomerreces nader berichten over de stand van zaken.

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak